

RÉV LÍVIA MŰVÉSZETE

Miért pont Rév Lívia? Azért, mert az ő művészete mély humánumot, személyisége életerőt, optimizmust áraszt. Ha zongorázását hallgatjuk, megismerhetjük a muzsika valódi mibenlétét.

Rév Líviát 1990-ben ismertem meg, amikor hosszú idő után először látogatott Magyarországra, és ezzel az első látogatással rögtön Szegedet tisztelte meg. Rév Lívia első koncertje és mesterkurzusa Szegeden 1990 tavaszán volt. (Lívia később többször megkérdezte tőlem [mint egyetlen hiteles forrástól...], mikor járt először Szegeden, mert nem emlékezett rá. Én azért emlékszem pontosan, mert Borbála lányom akkor volt fél éves pici baba.)

Nagyon élveztem Lívia társaságát, a beszélgetéseket, az érdekes történeteit, a koncertjeit, a mesterkurzuson bemutatott darabokat; és igyekeztem minél többet vele lenni. Megkérdeztem Weninger Richárdot, a Zeneművészeti Főiskola akkori igazgatóját, a Weiner Kamarazenekar karmesterét, hogyan került hozzánk Lívia (akkor még én is ott tanítottam). Ő azt válaszolta, hogy egy alkalommal, amikor Fischer Annie-val koncertezett, megkérdezte Anniet, kit javasolna mesterkurzus tartására Szegedre. Fischer Annie Rév Lívia meghívását tanácsolta. Ez egy fantasztikusan jó gondolat volt tőle. Lívia elbűvölte mindazokat, akik kapcsolatba kerültek vele, bámulatos életkedvével, optimizmusával és humorával – ragyogó zongorahangjáról és muzsikus lényéről nem is beszélve.

Az 1990-es szólóest, melyen Mozartot és Debussyt játszott, egészen különleges volt. Különlegesen szép zongorahangon játszott, és végtelen hajlékonysággal formált. Emlékszem, szokatlan pedálkezelésének ésszerűségét és szépségét meg kellett magyaráznom a növendékeimnek. Nem kevésbé volt elbűvölő megjelenése sem: máig emlékszem a kitűnő szabású, egészen zárt, fekete, elegáns estélyire, melynek egyetlen díszke egy szépséges vörös selyemrózsa volt. A szólóestet követő egy hetes mesterkurzuson én magam a darabok bemutatását élveztem a legjobban...

Nem sokkal az első kurzus után újból Szegedre jött koncertezni, Mozart A-dúr zongoraversenyét (K.488) játszotta a Weiner Kamarazenekarral, Weninger Richárd vezetésével a Tisza szállóban.

A szegedi zsinagóga jótékonyági hangversenyeire is többször meghívtuk, eddig összesen háromszor játszott. Az elsőt Beethoven: c-moll és Mozart: d-moll zongoraversenyét, melyet a Salieri kamarazenekarral, Pál Tamás vezényletével adott elő. A koncertet némi izgalom előzte meg: Dr. Pol-

lák László – a Zsinagógaért Alapítvány elnöke – lakásán találkoztunk, ahol kedélyesen beszélgettünk, míg egyszer csak úgy mellékesen, megjegyeztem – Beethoven: C-dúr és Mozart: d-moll zongoraversenye lesz műsoron, ugye? Erre Lívია a legártatlanabb csodálkozó tekintettel válaszolta, hogy egyáltalán nem a C-dúr, hanem a c-moll. Azt hittem elsüllyed a szoba velem, ugyanis tudtam, hogy a zenekar aznap este kezdte próbálni a c-moll versenyművet. Laci bácsi elővette a levelezést, amelyből egyértelműen kiderült, hogy Lívია tévedett. Mit volt mit tenni, elrohantam a színházba a rossz hírrrel Pál Tamáshoz, aki éppen a második tételt próbálta, az elsőn már túl voltak. Ő meglepetésemre egyáltalán nem esett pánikba, rögtön intézkedni kezdett: a kottaanyagért Búza Róbertet Budapestre küldte. Másnap megjött a zenekari anyag, próba, és hétfőn a hangverseny csodálatosan sikerült...

Később, amikor Szegeden járt, rendszerint nálam lakott, mert nem szerettem a lélektelen szállodákat. Mi igen magasan lakunk, lift nincs, és kicsit félttem, hogy nem bírja az emeleket. Még 90 évesen is tempósan vette a lépcsőket, alig pihenve a fordulókban. Marton Árpád róla készült könyvének anyagát (Ő muzsikál rajtam keresztül. Kairosz kiadó, 2007.) nagyrészt abból az interjúból merítette, amit nálunk készített Líviával.

Még egy apró történet, amit sem a fent említett könyvben, sem a róla készített filmben (Mácsai János – Pálos György, 2006) nem találtam: egy alkalommal cinkos mosollyal mesélte el nekem egyik zongorája eladásának történetét. (Az apropót az adta, hogy dicsértem zongorahangjának szépségét.) A vevő – így Lívია – megkért, hogy játsszam valamit a zongorán, hogy hallja a hangját, mivel ő nem tudott zongorázni. Én szívesen megtettem, mire megjegyezte, hogy csodálatos hangja van a hangszernek. Én persze nem mondtam neki, hogy ez nagyrészt az én billentésemnek köszönhető, és az ő keze alatt fele ilyen szépen nem fog szólni...

Arthur Rubinstein is elragadtatással írta róla: „Íme egy zongorista, aki igazi tehetséggel rendelkezik, és mindazzal, ami ezzel jár: ritmika, stílus, hangsín, érzelmek és tökéletes technika.”

A most következő Chopin-nocturne (c-moll, 1837) a világ kritikusaitól a legszebb felvétel címet nyerte el. A BBC több kritikus véleményét hallgatta meg, akik anélkül tették meg észrevételeiket, hogy ismerték volna az előadók nevét. A lejátszott felvételek között Arthur Rubinstein lemeze is ott volt. A győztes Rév Lívია nocturne-gyűjteménye lett. Nagyon büszkén és nagy örömmel mesélte ezt nekünk.

A nocturne után a róla készült filmből mutatnék be részleteket, mert varázslatos egyéniségéről így tudhatunk meg a legtöbbet.

Néhány adat Rév Líviáról:

Született: 1916. július 5. Budapest

Eredeti neve: Rauchwerger Lívia

Tanárai: Varró Margit, Máthé Klára, Weiner Leó, Székely Arnold (Budapest), Robert Teichmüller (Lipcse), Paul Weingarten (Bécs)

1946-tól Párizsban él. Férje Pierre Aubé báró, diplomata. Két lányuk született.

Koncertek Európában, Afrikában, Japánban, a Közel-Keleten, az USA-ban.

A következő karmesterekkel játszott együtt: Sir Adrian Boult, André Cluytens, Eugen Jochum, Josef Krips, Rafael Kubelík, Hans Schmidt-Isserstedt, Konstantin Silvestri, Walter Susskind.

Felvételek: SAGA, Palexa, Hyperion.

Felvett művek: Debussy: Preludes I-II, Children's corner, Por le piano, Estampes, Chopin: Nocturnes, 4 impromptus, Fantaisie, Berceuse, Mendelssohn: Lieder ohne Worte, For children (kis darabok különböző szerzőktől) stb.

A francia Becsületrend (2008), és a Pro Cultura Hungarica kitüntetés tulajdonosa.